

Załącznik
do Uchwały Nr 49/VIII/15
Rady Miejskiej Łomży
z dnia 29 kwietnia 2015 r.

SPRAWOZDANIE
z realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Miasta Łomża na lata 2011 - 2015
za 2014 rok

Łomża, kwiecień 2015 r.

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z poz. zm.) wprowadza do realizacji „Narodowy Program Ochrony Zdrowia psychicznego” wskazując, że prowadzenie zadań w nim określonych należy do zadań własnych powiatu.

Zatem miasto Łomża, jako gmina i miasto na prawach powiatu jest zobowiązane do realizacji zadań szczególnie poprzez:

- promowanie zdrowia psychicznego,
- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym, społecznym i zawodowym.

Zgodnie z w. w. ustawą w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

CEL GŁÓWNY 1:

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

1.1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowania zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Propagowanie zdrowego stylu życia, ze szczególnym podkreśleniem jego wpływu na zachowanie zdrowia psychicznego.

Zadanie realizowane było przez:

- 1) Szpital Wojewódzki im. Kard. S. Wyszyńskiego Oddział Psychiatryczny poprzez:

- psychoedukację odbywającą się w oddziale psychiatrycznym stacjonarnym i dziennego pobytu we wszystkie dni robocze z zakresu uzależnień, zaburzeń psychicznych, asertywności, farmakoterapii, zdrowego odżywiania,
- treningów umiejętności społecznej w oddziale dziennym,
- codziennej organizacji zajęć ruchowych w zależności od pory roku.

2) Ośrodek Interwencji Kryzysowej

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec dzieci Ośrodek przeprowadził 2 edycje warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców. Zrealizowano łącznie 30 godzin warsztatów, w których udział wzięło 17 osób.

Przeprowadzono 2 programy edukacyjno – rozwojowe dla dzieci ofiar przemocy w rodzinie zamieszkałych w hostelu. Łącznie przeprowadzono 10 spotkań, w których wzięło udział 5 dzieci;

Przeprowadzono 3 spotkania edukacyjne:

- szkolenie dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów ze stowarzyszenia „Dlatego warto”, udział wzięło 25 osób,
- szkolenie dla terapeutów zajęciowych ze stowarzyszenia „Dlatego warto”, udział wzięło 23 osoby,
- szkolenie dla kuratorów sądowych Sądu Rejonowego w Łomży, udział wzięło 33 osoby.

3) Stowarzyszenie Edukacyjno – Ekologiczne Ed & ECO zorganizowało kampanię telewizyjną na tematy:

- Dlaczego człowiek się uzależnia?
- Co zrobić, by żyć zdrowo i nie uzależniać się od alkoholu?
- Czy dzieci i młodzież są bardziej podatne na uzależnienie od alkoholu?
- Jak pomóc osobie uzależnionej lub pijącej w sposób bezpieczny?

Każda audycja emitowana była na antenie TV Narew przez 2 tygodnie.

Przyznano dotację w wysokości 10 000 zł

4) Stowarzyszenie „DORZECZE” przeprowadziło kampanię edukacyjną dot. uzależnień. Artykuły Prasowe ukazywały się w bezpłatnym Tygodniku Narew.

Przyznano dotację w wysokości 10 000 zł

5) Fundacja Edukacyjno – Kulturalna „Leonardo” przeprowadziła kampanię na temat „To tylko narkotyki – wszyscy biorą”

Przyznano dotację w wysokości 5 000 zł

6) Bractwo Trzeźwości im. Św. Maksymiliana Kolbego zrealizowało program profilaktyczny „Poznaj i umiłuj piękno życia”. W zajęciach udział wzięło 577 uczniów ze szkół podstawowych i dodatkowo 136 uczniów z liceum.

Przyznano dotację w wysokości 4 800 zł

Zorganizowano również warsztaty dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Zadanie to realizowano na 47 spotkaniach, w których udział wzięło 221 osób.

Przyznano dotację w wysokości 6 600 zł

7) Katolickie Gimnazjum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego zrealizowało program „Pięknie żyć” W programie uczestniczyła młodzież gimnazjum i liceum. Grupa liczyła 192 osoby, w tym 120 dziewcząt i 72 chłopców. W ramach tego programu były prowadzone przez psychologa warsztaty dla rodziców, w których udział wzięło 12 osób. W trakcie zajęć młodzież zdobyła i poszerzyła wiedzę dot. szkodliwości środków psychoaktywnych.

Przyznano dotację w wysokości 25 000 zł

8) Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łomży zorganizowało dwudniowe warsztaty pod hasłem „Terapia Integracji Sensorycznej w pomocy dla dzieci z autyzmem” skierowane do rodziców i opiekunów dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. W warsztatach udział wzięło 20 rodziców/opiekunów. Rodzice dzieci dotkniętych autyzmem zdobyli wiedzę i umiejętności w zakresie:

- rozumienia charakteru i podstawy zaburzeń integracji sensorycznej;

- rozumienia wydawanej dla dzieci diagnozy terapii sensorycznej;
- rozpoznawania i identyfikacji charakteru zaburzeń SI dotykających dzieci z autyzmem;
- stosowania u dzieci praktycznych form terapii integracji sensorycznej;
- stosowania dzieciom różnorodnych form masażu sensorycznych;
- nabycia umiejętności sporządzania dziennego i tygodniowego planu terapeutycznego.

Przyznano dotację w wysokości 3 000 złotych.

9) Stowarzyszenie „DLATEGO WARTO” zrealizowało projekt pt. „Edukacja młodzieży niepełnosprawnej, ich rodzin oraz osób pracujących z niepełnosprawnymi w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Celem projektu było zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród osób niepełnosprawnych i ich rodzin. W projekcie wzięło udział 15 osób.

Przyznano dotację w wysokości 9 030 zł

10) Łomżyńskie Stowarzyszenie „Zdrowie i Trzeźwość” uruchomiło centrum informacyjne dla mieszkańców miasta, w którym można było uzyskać informację o instytucjach udzielających pomocy w zakresie podjęcia leczenia, przemocy w rodzinie, o działających grupach AA, AN i AI-anon .

Przyznano dotację w wysokości 11 500 zł

11) II Liceum Ogólnokształcące im. M. Konopnickiej w Łomży zrealizowało program p. t. „Kompleksowa oferta kół zainteresowań i klubów sportowych alternatywą uzależnień”. W ramach projektu odbyły się warsztaty asertywności dla uczniów, w których uczestniczyło 146 osób. Ponadto zorganizowano pedagogizację dla rodziców dot. profilaktyki uzależnień, w którym udział wzięło 200 osób. Oprócz tego dla młodzieży były organizowane spotkania w klubie filmowym, kole filologów, szkolnym kole turystyczno – krajoznawczym.

Prowadzenie diagnostyki zaburzeń rozwoju u dzieci i młodzieży.

Zadanie realizowane przez:

1) Łomżyńskie Centrum Rozwoju Edukacji w Łomży Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 2

Poradnia oferuje między innymi pomoc psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną w zakresie zaburzeń rozwoju psychoruchowego oraz emocjonalno- społecznego dzieci i młodzieży. Prowadzone były konsultacje dla rodziców jak i ich dzieci. Zajmowano się diagnozą i terapią dzieci:

- chorujących neurologicznie,
- z zaburzeniami rozwoju i zaburzeniami z kręgu psychiatrii,
- upośledzonych oraz z wybiórczymi deficytami rozwoju,
- po uszkodzeniach mózgu.

Poradnia realizowała zajęcia grupowe i indywidualne:

- wspomagające rozwój dziecka,
- kompensujące trudności szkolne (dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia),
- warsztaty psychoedukacyjne (w tym dla rodziców dzieci z zespołem ADHD).

Ponadto prowadzono terapię:

- zaburzeń lękowych, przede wszystkim fobii i stresu pourazowego,
- psychoterapię zaburzeń dysocjacyjnych u dzieci i młodzieży,
- zaburzeń rozwojowych, w szczególności z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi.

W 2014 r. specjaliści poradni diagnozowali 32 uczniów zgłoszonych przez rodziców z następującymi problemami obszaru zaburzeń psychicznych:

- zaburzenia adaptacyjne – 3 osoby,
- zaburzenia depresyjne – 9 osób,
- zaburzenia zachowania i emocji – 10 osób,

- ADHD – 4 osoby,
- zaburzenia osobowości - 1 osoba,
- fobie społeczne – 1 osoba.

2) Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej Ośrodek Stymulacji Rozwoju dla Dzieci

Zadanie realizowane przez:

- diagnozę lekarską specjalistyczną autyzmu dziecięcego,
- diagnostykę i terapię zaburzeń emocjonalnych i behawioralnych, zaburzeń rozwoju mowy, deficytów rozwojowych, upośledzenia umysłowego, zaburzeń nerwicowych, psychosomatycznych, nadpobudliwości psychoruchowej, ADHD, zaburzeń zachowania, zaburzeń depresyjnych.

1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Zadanie realizowane przez:

1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Dzieci korzystające z wypoczynku letniego (26 osób) organizowanego przez TPD i Caritas uczestniczyły w realizowanym programie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (przeciwdziałanie uzależnieniom i patologicznym zachowaniom).

W celu przeciwdziałania patologicznym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży w rodzinach zagrożonych problemem prowadzona była praca socjalna

2) Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Podejmował działania propagujące formy pomocy osobom w stanie kryzysu psychicznego, ofiarom przemocy domowej, osobom z rodzin z problemem alkoholowym w celu umożliwienia i pomocy w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej i zapobieżenia negatywnym skutkom kryzysów.

W realizowanym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 47 osób uczestniczących otrzymało profesjonalne wsparcie ze strony pracowników ośrodka i pracowników oddziału psychiatrycznego.

3) Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego realizował program „Najlepsze wyjście – nie wchodzić”. W programie uczestniczyło 82 osoby w wieku od 16 do 19 lat pochodzący ze środowisk zagrożonych problemem alkoholowym. Odbyły się zajęcia pedagogiczno – profilaktyczne prowadzone przez specjalistę pedagoga oraz zajęcia socjoterapeutyczne w wymiarze 66 godzin. Na zajęciach z pedagogiem uczniowie poznali mechanizm powstawania uzależnienia i wielkość szkód powstających w organizmie na skutek stosowania używek: alkoholu, narkotyków.

Dotacja w wysokości 21 536 zł

4) Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Jana Pawła II realizowała program socjoterapeutyczny dla uczniów sprawiających problemy wychowawcze. Na zajęcia uczęszczało 20 uczniów klas I – VI. Uzyskane efekty to:

- poprawa funkcjonowania uczniów w szkole,
- nabycie przez uczniów umiejętności porozumiewania się i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów z rówieśnikami i dorosłymi,
- zwiększenie poczucia własnej wartości u dzieci,
- nauczenie dzieci sposobów odreagowania napięć emocjonalnych i relaksacji,
- edukacja pedagogiczna rodziców – udział rodziców w warsztatach i konsultacjach.

Dotacja w wysokości 4 377 zł

5) Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych realizował program „Nałogi? Już na to nie mam czasu”. W programie profilaktycznym brała udział młodzież w wieku 13 – 19 lat. W warsztatach i zajęciach indywidualnych udział wzięło 30 osób w wieku 13 – 17 lat pochodzący z rodzin zagrożonych patologiami. Niektórzy uczniowie należą do grupy osób sprawiających trudności wychowawcze, z zachowaniami opozycyjno – buntowniczymi.

Młodzież zyskała świadomość zagrożeń związanych z uczestnictwem w sytuacjach ryzykownych. Zdobyła wiedzę i umiejętność asertywnego reagowania wobec osób, które prowokują ich do udziału w czynnościach związanych z zażywaniem substancji odurzających, psychoaktywnych. Dotacja w wysokości 11 200 zł.

6) Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Stanisława Staszica realizowała program wychowawczo profilaktyczny „Wolontariusze”. W programie wzięło udział 45 uczniów pochodzących z rodzin zagrożonych patologią społeczną. Były to zajęcia profilaktyczno – wychowawcze. Odbywały się również zajęcia terapii EEG BIOFEEDBACK. U uczniów objętych tą terapią zaobserwowano poprawę funkcjonowania zarówno w sferze społecznej jak i emocjonalnej. Poprawie uległy również wyniki spektrum fali EEG, co wpłynęło na poprawę funkcjonowania społecznego w gronie rówieśniczym, obniżenie napięcia emocjonalnego, nadpobudliwości i agresji. *Dotacja w wysokości 12 461 zł.*

1.3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadanie realizowane przez:

1) Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łomży realizowało program p.t. „Zajęcia uspołeczniające dla dzieci autystycznych”. Zorganizowano 3 godzinne zajęcia uspołeczniające dla 15 osób oraz 2 spotkania integracyjne dla rodzin dzieci autystycznych, w których brało udział 30 osób. Zajęcia z dziećmi prowadzili pedagodzy posiadający przygotowanie

do pracy z takimi dziećmi. Przyznano dotację w wysokości 3 000 zł.

2) Szpital Wojewódzki im. Kar. S. Wyszyńskiego Oddział Psychiatryczny w okresie świątecznym organizował kiermasze prac pacjentów powstałych w pracowni terapii zajęciowej. Ponadto organizowane były wyjścia i wycieczki do Muzeum Północno – Mazowieckiego, Galerii Sztuki Współczesnej, Środowiskowego Domu Samopomocy.

3) Dom Pomocy Społecznej zorganizował:

Integracyjny turniej sportowy „Zdrowo i Wesóło” , w którym uczestniczyło 150 osób,

- integracyjny Piknik Rodzinny „Familiada”, w którym uczestniczyło 180 osób,
- terapeutyczne „Spotkania Wrześniowe”, w którym uczestniczyło 150 osób,
- Przegląd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej, w którym uczestniczyło około 350 osób.

4) Wydział Kultury, Promocji i Sportu

Organizował otwarte imprezy kulturalne takie jak:

- „MF Festiwal Łomża 2014” w ramach koszalińskiego XI Europejskiego Festiwalu Filmowego „INTEGRACHA I JA” organizowane przez „Ja i Ty” Stowarzyszenie Ludzi Aktywnie Naznaczonych. W ramach imprezy w dniach 4 – 6 września odbywały się projekcje filmów, występy artystyczne, wystawy fotograficzne oraz animacje integrujące środowiska osób zdrowych i niepełnosprawnych.
- Stowarzyszenie „Dlatego warto” nagrało film pt. :Jeszcze jedna próba..” podczas zajęć Warsztatów Terapii Zajęciowej. Stanowi on udokumentowanie pracy nad spektaklem pt. „Tuta, tam i tu”, który został nagrodzony II miejscem na ogólnopolskim Festiwalu Twórczości Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie Albertiana 2012.

1.4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

Zadanie realizowane przez:

1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek prowadzi poradnictwo w formie:

- porad psychologicznych,
- socjalnych,
- pedagogicznych,
- prawnych

Liczba porad specjalistycznych

Poradnictwo	2013 r.	2014 r.
psychologiczne	545	1055
socjalne	1038	1244
pedagogiczne	218	295
prawne	134	181

Udzielono pomocy osobom z następującymi problemami

Problem	Liczba osób
Przemoc w rodzinie	296
Problemy emocjonalne	227
Problemy alkoholowe w rodzinie	213
Konflikty małżeńskie	204
Problemy rodzinne	148
Problemy wychowawcze	77
Inne problemy m.in. długotrwałe choroby w rodzinie, problemy ze zdrowiem psychicznym członka rodziny	27
Problem alkoholowy	22
Problem ze zdrowiem psychicznym	23
Problem z narkotykami, hazardem (własny lub w rodzinie)	13
bezdомność	3
Myśli samobójcze	2
żałoba	2
mobbing	1

W ramach hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie uzyskały pomoc osoby w sytuacji kryzysowej w formie schronienia. W 2014 r. z zamieszkania w hostelu skorzystało 27 osób, w tym 10 matek z dziećmi i 4 osoby samotne. Przeprowadzono 25 spotkań pedagogicznych ze społecznością hostelu.

Pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej wszczęli 28 procedur Niebieskiej Karty i uczestniczyli w grupach roboczych Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy MOPS. Pracownicy socjalni

uczestniczyli w 130 grupach roboczych, w których odbyło się 268 posiedzeń, psychologdy uczestniczyli w 50 grupach roboczych, w których odbyło się 72 posiedzenia, pedagog uczestniczył w 8 grupach roboczych, w których odbyło się 9 posiedzeń.

2) *Stowarzyszenie „Dlatego Warto”* zrealizowało program pt. Rozwój profesjonalnej pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanią i przemocą w rodzinie. W ramach programu odbywały się spotkania konsultacyjne z psychologami i terapeutą. W programie wzięło udział 10 osób z niepełnosprawnością umysłową, psychiczną i fizyczną wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym, narkomanią i przemocą domową.

2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

2.1. Świadczenia medyczne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Zadanie realizowane przez:

1) Szpital Wojewódzki im. Kard. S. Wyszyńskiego Oddział Psychiatryczny

W roku 2014 w stacjonarnym Oddziale Psychiatrycznym leczonych było 833 osoby, natomiast w Psychiatrycznym Oddziale Dziennym – 166 osób.

Ze świadczeń ambulatoryjnych w Poradni Zdrowia Psychicznego korzystało 2 809 osób. W ramach wizyt domowych opieką objęto 71 pacjentów.

2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 5 osób skierował do domu pomocy społecznej. Ponadto osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej udzielono pomocy finansowej , w tym:

- zasiłki okresowe otrzymało 28 z powodu choroby lub niepełnosprawności;
- zasiłki celowe na zakup leków, odzieży i żywności otrzymało 92 osoby,
- zasiłki stałe przyznano 89 osobom z tytułu posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności bez uprawnień do świadczeń rentowych ZUS,

- specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 4 osoby,
- z posiłków w Klubie Seniora korzystało 36 osób,
- skierowania do uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w Środowiskowym Domu Samopomocy wydano 32 osobom.

2.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

Warsztaty Terapii Zajęciowej stanowią wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielniego i aktywnego życia w środowisku.

Na terenie miasta działa Warsztat Terapii Zajęciowej „Bona” zapewniający pomoc i wsparcie 40 osobom. Zajęcia są prowadzone zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii.

Działalność terapeutyczna opiera się na funkcjonowaniu 8 pracowni terapeutycznych:

- plastyczno – ceramiczna,
- rękodzieła artystycznego,
- politechniczna,
- komputerowa,
- biologiczna,
- dwie pracownie przystosowania do codziennego życia,
- edukacji i umiejętności społecznych.

Formy i metody pracy z uczestnikami są zróżnicowane oraz dostosowane są do możliwości osób niepełnosprawnych.

Na działalność WTZ przeznaczona jest w skali roku kwota 657 600 zł, z czego 591 840 zł są to środki PFRON i 65 760 zł z budżetu miasta.

Na terenie miasta funkcjonuje również Środowiskowy Dom Samopomocy, który jest placówką pobytu dziennego przeznaczony dla osób, które z powodu swojej

niepełnosprawności mają poważne problemy w życiu codziennym. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (DZ.U. z 2010 r. Nr 238, poz 1586) dom prowadził:

- **zajęcia klubowe**, które obejmowały trening umiejętności społecznych i interpersonalnych oraz trening spędzania czasu wolnego.

Uzyskano efekty:

- nastąpiła poprawa samopoczucia,
- zintegrowanie i odpowiedzialność za grupę,
- zdobycie wiedzy na temat racjonalnego spędzania wolnego czasu,
- wrażliwość na odbiór kultury,
- poszerzenie wiedzy i horyzontów myślowych

- **zajęcia plastyczne** na których kontynuowano prace indywidualne i zbiorowe:

- malarstwo ścienne – graffiti,
- malarstwo - technika akwareli,
- linoryt – podstawy najprostszej techniki graficznej,
- mozaika ze szkła witrażowego – doskonalenie techniki, stopniowanie trudności,
- masa solna – elementy dekoracyjne.

Uzyskane efekty:

- wykształcenie wrażliwości estetycznej, kreatywności , umiejętności manualnych,
- uwrażliwienie na sztukę i piękno,
- samorealizacji,
- kształcenie wyobraźni plastycznej;

- **zajęcia kulinarne**, w ramach treningu kulinarnego codziennie przygotowywano ciepły posiłek dla wszystkich uczestników ŚDS. Niektórzy uczestnicy nabywali podstawowe umiejętności kulinarne, inni doskonalili je przygotowując potrawy i ucząc

się obsługi sprzętów gospodarstwa domowego, z uwzględnieniem predyspozycji indywidualnych i zasady stopniowania trudności.

Uzyskane efekty:

- wszyscy uczestnicy potrafią samodzielnie wykonać proste czynności kuchenne,
- ponad połowa uczestników zajęć wdrożyła się do samodzielnego przygotowania prostych potraw,
- uczestnicy zdobywali bardziej skomplikowane umiejętności np. przygotowanie deserów, dań obiadowych o większym stopniu trudności,
- wdrożenie do utrzymywania czystości,
- wyrobienie nawyków higienicznych,
- nabycie praktycznych umiejętności obsługi sprzętów AG;

- **trening budżetowy**, uczestnicy dokonywali samodzielnych zakupów produktów żywnościowych, potrzebnych do zajęć kulinarnych, ze zwróceniem uwagi na cenę, jakość artykułów i ograniczone możliwości finansowe. Prowadzone były treningi racjonalnego gospodarowania miesięcznymi dochodami, z uwzględnieniem planowania wydatków i gromadzenia oszczędności.

Uzyskane efekty:

- nabycie umiejętności racjonalnego gospodarowania pieniędzmi,
- nabycie umiejętności robienia zakupów;
- trening dbałości o wygląd zewnętrzny i trening higieniczny realizowany był poprzez

- **zajęcia indywidualne i grupowe**, w ramach treningu dbałości o wygląd zewnętrzny przeprowadzono zabiegi higieniczne (dotyczące prawidłowego, higienicznego mycia rąk, dbania o czystość całego ciała poprzez korzystanie z natrysków i pielęgnacji włosów).

Uzyskane efekty:

- utrwalenie nawyków higienicznych,
- poprawa samooceny i zadowolenia,
- poprawa wyglądu zewnętrznego,

- wzbogacenie wiedzy;

- **terapia ruchowa**, raz w tygodniu odbywały się zajęcia na basenie. U kilku osób zaobserwowano znaczną poprawę kondycji oraz umiejętności pływackich. Terapia ruchowa przebiegała wielokierunkowo. Prowadzone były zajęcia grupowe i indywidualne. Wszyscy uczestnicy w większym lub mniejszym zakresie korzystali ze sprzętu rehabilitacyjnego na siłowni.

Uzyskane efekty:

- poprawa kondycji oraz stanu somatycznego i psychicznego,
- usprawnienie,
- spadek masy ciała, poprawa sylwetki,
- spadek napięcia mięśniowego,
- zwiększenie samoświadomości na temat swoich ograniczeń i możliwości psychofizycznych;

- **zajęcia rękodzielnicze** – wiklina, tkanina, w pracowni doskonalono wcześniej nabyte umiejętności wyplotu. W ramach zajęć wykonywano dowolnymi technikami: koszyczki, konstrukcje choinkowe. Uczestnicy w ramach zajęć wykonywali prace, które mieli okazję sprzedać na kiermaszach, wystawić w Klubie Garnizonowym w galerii „N” oraz Muzeum Diecezjalnym podczas trwania festiwali osób niepełnosprawnych Ja i Ty.

Uzyskane efekty:

- pobudzenie wyobraźni, poszerzenie inwencji i kreatywności oraz wyobraźni przestrzennej,
- nabycie umiejętności rękodzielniczych, manualnych,
- wzrost aktywności, samodzielności i samooceny,
- uzyskanie korzyści materialnych przez podopiecznych ze sprzedaży własnych wyrobów;

- **zajęcia komputerowe** obejmowały: naukę biegłej i bezpiecznej obsługi komputera, wyszukiwanie informacji w internecie, korzystanie z encyklopedii internetowej, naukę biegłej pracy na kilku aplikacjach jednocześnie.

Uzyskane efekty:

- poszerzenie wiedzy,
- nabycie umiejętności realizacji zainteresowań przy użyciu komputera,
- zdobycie umiejętności wyszukiwania informacji w internecie,
- efektywne spędzenie wolnego czasu,
- nabycie umiejętności biegłej obsługi.

Ponadto w ramach projektu „ Aktywny styl życia drogą do trzeźwości osób z zaburzeniami psychicznymi” realizowanego z Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na rok 2014 uczestniczyło 128 osób, w tym 32 uczestników ŚDS, 12 członków rodzin, 28 podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Łomży oraz 15 pacjentów Oddziału Dziennego Pobytu. Przygotowano i wystawiono sztukę pt. „Sen”, która dotyczyła problemu alkoholizmu ojca, uzależnienia córki od leków i przemocy w rodzinie oraz dalszych konsekwencji związanych z nałogami.

3) Szpital Wojewódzki im. Kard. S. Wyszyńskiego Oddział Psychiatryczny

- rodzinom osób chorych psychicznie w okresie świąt zorganizowano 30 paczek żywnościowych i dla 12 osób talony pieniężne,
- pomoc w uzyskaniu świadczenia rentowego w przypadku długotrwałej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą psychiczną – 35 osób.

2.3 Aktywizacja osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadanie realizowane przez:

1) Powiatowy Urząd Pracy

W ramach aktywizacji osób niepełnosprawnych , wszystkie osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym były objęte usługami rynku pracy tj. korzystały z pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz z pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Powiatowy Urząd Pracy podejmował systematyczne działania mające na celu promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych wśród pracodawców. Opracowano

ulotki zawierające między innymi informacje dotyczące korzyści dla pracodawców płynących z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

W styczniu 2014 r. na spotkaniu zorganizowanym przez Fundację AKTYWIZACJA w ramach projektu „Wsparcie środowiska osób niepełnosprawnych z terenów wiejskich i małomiasteczkowych”, zaprezentowano modelowe formy współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi a pracodawcami na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy pozostawało 41 osób bezrobotnych niepełnosprawnych i 7 osób posiadających status osoby poszukującej pracy, których przyczyną niepełnosprawności są zaburzenia psychiczne lub upośledzenie umysłowe.

Przewodnicząca
Rady Miejskiej Łomży

Bernadeta Krynicka